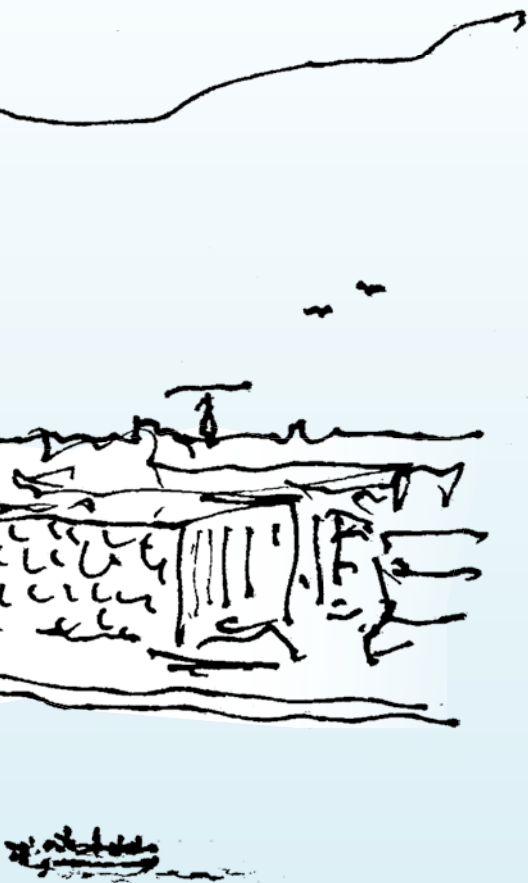

20 STOPS OP IJBURG

architectuurroute →

Colofon

tekst Marcia van der Hart

routekaarten Maps Amsterdam

illustraties en opmaak OVERHAUS

drukwerk Jouw Printshop

mede mogelijk gemaakt door Gemeente Amsterdam

september 2024

De mooiste bank van Nederland

Toen ik in 2000 in het drijvende Bezoekers Centrum IJburg begon, lag dat afgemeerd aan de punt van het Zeeburgereiland. Gloednieuw was het en het rook naar hout. Gelikt was het niet; sober maar prachtig! *Cradle to cradle avant la lettre*. Niet voor niets had het net de prestigieuze 'Houtprijs' ontvangen, waarmee tevens het jonge architectenbureau 'Attika' geboren was.

Voor de enorme glazen pui stond een lange bank en keek je uit over het Buiten IJ, afgezien van het zogenaamde 'proef-eiland' (360 bij 160 m), dat aangelegd was om uit te vinden of er überhaupt eilanden op de slappe ondergrond gebouwd konden worden, zag je alleen water, wel troebel water, want het opspuiten van de nieuwe eilanden was al in volle gang. De ambtelijk opdrachtgever van IJburg en ik noemden dat 'de mooiste bank van Nederland'. IJburg verrees!

Zo heb ik het van water land zien worden, de gebouwen zien verreizen, de nieuwe eilanden zien groeien, de eerste bewoners welkom geheten.

De interesse was enorm. De hele wereld kwam kijken.

IJburg was de laatste officiële Vinex-wijk maar heeft er alles aan gedaan, niet een woonwijk te worden met alleen een supermarkt, afhaalchinees en advocatenkantoor. Dat is gelukt! De variatie in bouw is groot en de voorzieningen zijn vanaf het prille begin prima. De basisschool startte met zes leerlingen en zeven docenten! Ook is er veel gebouwd voor mensen met een handicap. Hier was er de ruimte die voor deze groep in de binnenstad ontbrak. Zo heeft het Projectbureau IJburg de slogan 'IJBURG, wijk zonder Scheidslijnen' waargemaakt.

Zelf woon ik sinds 2006 met groot genoegen op het Haveneiland. Door het goede openbaar vervoer op steenworp van de binnenstad, maar met de frisse lucht en het zilveren licht van IJburg.

NELS VAN MALSEN

Architectuurgids op IJburg

Voor IJburg rondleidingen:

nvanmalsen@gmail.com

START ROUTE VRIJBURCHT

→ **Start 1: VRIJBURCHT** –
Kunstwerk *Gevouwen bootje*
(Suzanne Willems 2007)
Jan Olphert Vaillantlaan – L
Duarte Pachecostraat – R
Pedro de Medinalaan

→ **Stop 2: DESIGNSTRIP**
Hoek Pedro/Martin Cortesstraat
Martin Cortesstraat – R
Jan Olphert Vaillantlaan – L
Pybo Steenstraat

VERTELLING
GIDS

→ **Stop 3: HET BLAUWE HUIS**
Pedro Nunesstraat
Pybo Steenstraat
vervolgen – L
Cornelis Zillesenlaan – R
James Bradleystraat

→ **Stop 4: HET HALLEYHOUSE**
Hoek Bradley/
Edmond Halley – R
Edmond Halleylaan – L
Murdoch Mackenziestraat – L
Edward Wrightstraat – L
Thomas Hoodstraat

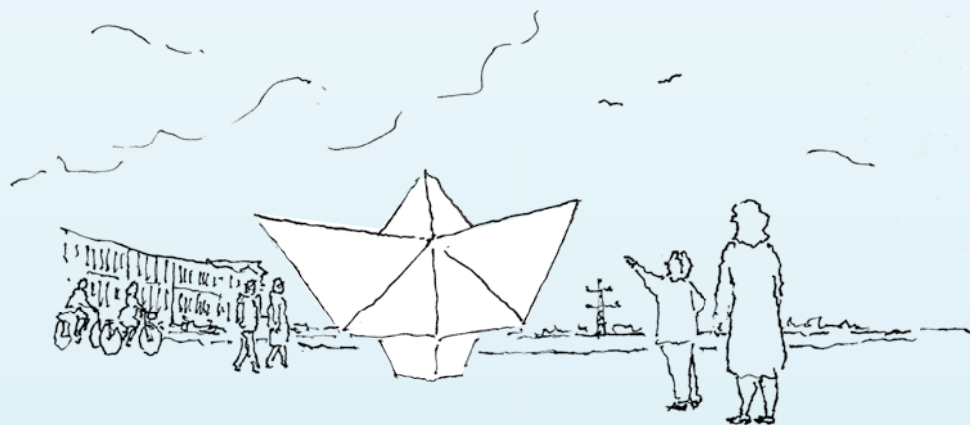
→ **Stop 5: STROBALEN LEEMHUIS**
Hoek Thomas Hood/Edmond
Halleylaan – R
Edmond Halleylaan – L
John Campbellstraat – L
William Barlowlaan – R
Edmond Gunterstraat

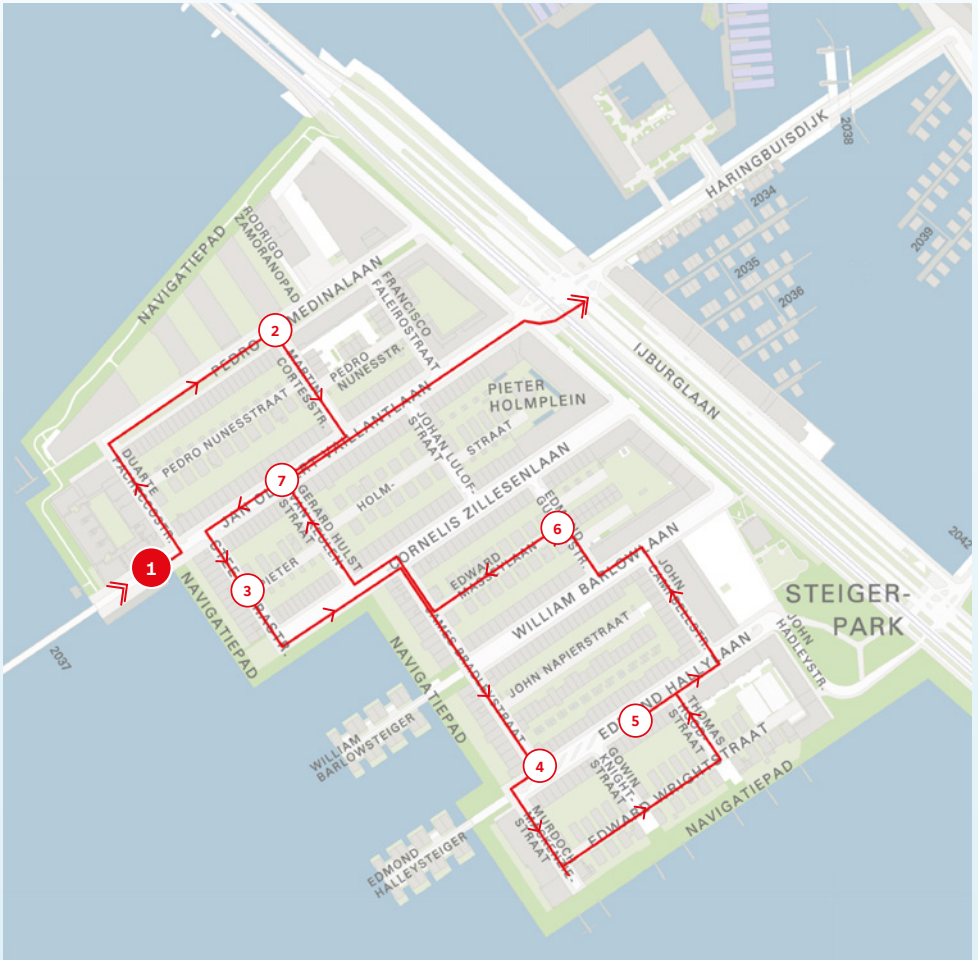

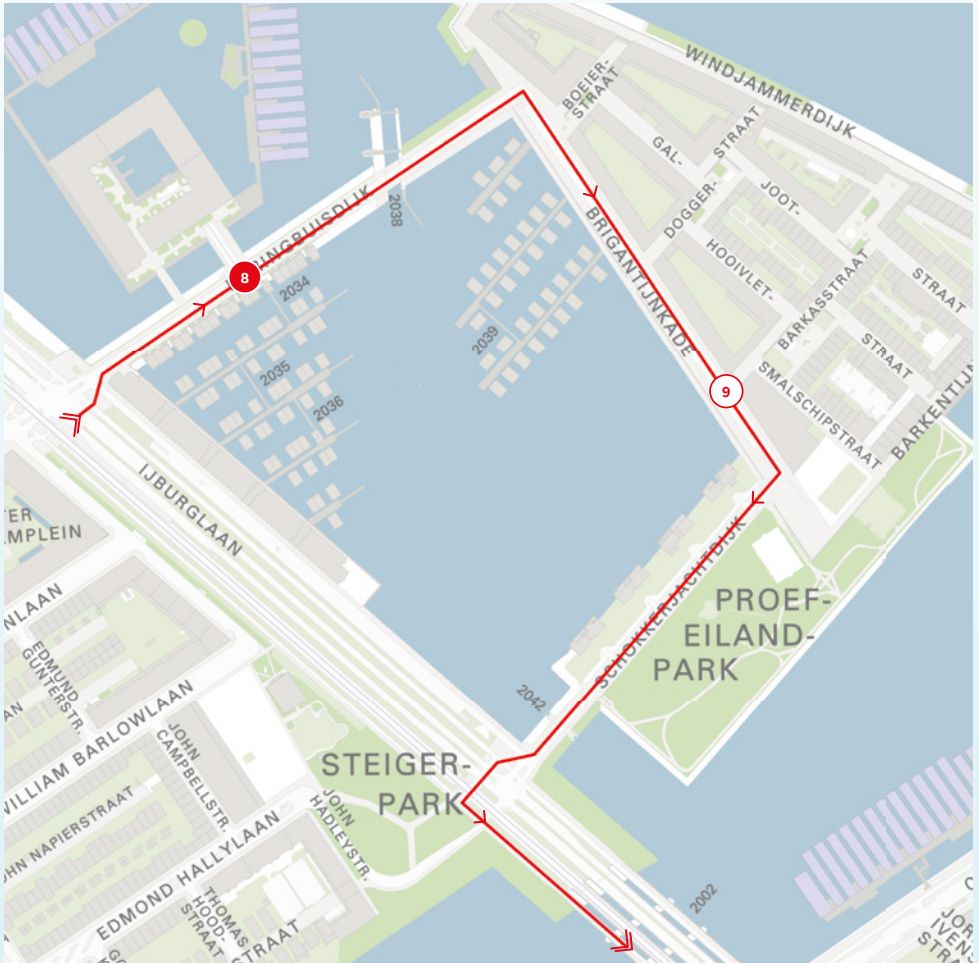
→ **Stop 6: ZELFBOUW**
Hoek Edmond Gunter/Edward
Masseystraat
Edward Masseystraat
vervolgen – R
James Bradleystraat – L
Cornelis Zillesenlaan – R
Gerard Hulst van Keulenstraat –
R
Jan Olphert Vaillantlaan

VERTELLING
GIDS

→ **Stop 7: HET GELE HUIS**
Hoek Vaillant/Martin Cortes
Jan Olphert Vaillant vervolgen
Oversteken naar Noord-Buurt
bij stoplicht

ROUTE RICHTING SLUISHUIS

→ Stop 8: SLUISHUIS

Haringbuisdijk – R

Brigantijnkade

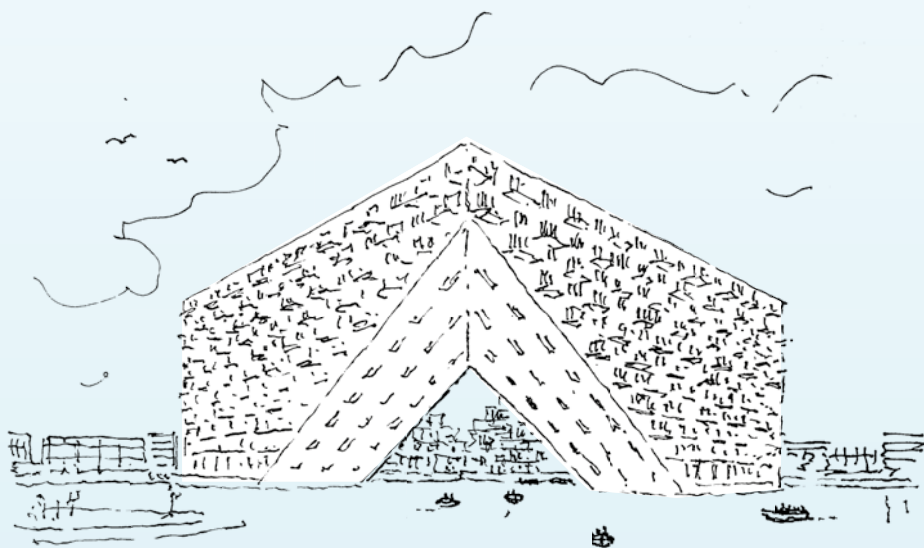

→ Stop 9: DRIJVENDE WONINGEN

Hoek Brigantijnkade/
Schokkerjachtdijk

Schokkerjachtdijk

Schokkerjachtdijk vervolgen – L

ROUTE RICHTING JONAS

VERTELLING
GIDS

→ **Stop 10: SPACE TO TAKE PLACE**

Hoek Cas Oorthuys/Bert
Haanstra
Bert Haanstrakade
vervolgen – R
Daguerrestraat – L
Erich Salomonstraat

→ **Stop 11: SET**

Hoek Salomonstraat/
Cineackade
Van Erich Salomonstraat links
door Hofje 13b – L
Talbotstraat – R
Bert Haanstrakade – R

VERTELLING
GIDS

→ **Stop 12: ATELIERWONINGEN**

Hoek Lumierestraat/Maria
Austriastraat – R
Maria Austriastraat – L
Diemerparklaan
IJBurglaan overstreken
bij stoplicht

→ **Stop 13: BRUGGEN FAMILIES**

Diemerparklaan vervolgen naar
Diemerpark
Over het Diemerpark tot de
brug naar Rieteland Oost
Larikslaan afrijden tot
Tennispark

→ **Stop 14: TENNISCLUB IJBURG**

Tennispark – L
Frits Dietrich Kahlenbergstraat

VERTELLING
GIDS

→ **Stop 15: ZORGCENTRUM
OMEGA**

Hoek Kahlenbergstraat/Eva
Besnyostraat
Eva Besnyostraat vervolgen

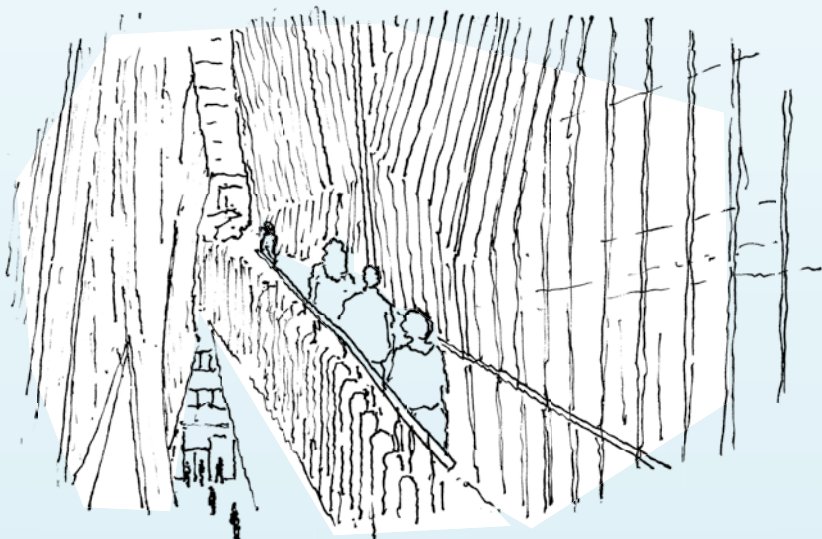
→ **Stop 16: JONAS**

Doorrijden Eva Besnyostraat – R
Krijn Taconiskade – R

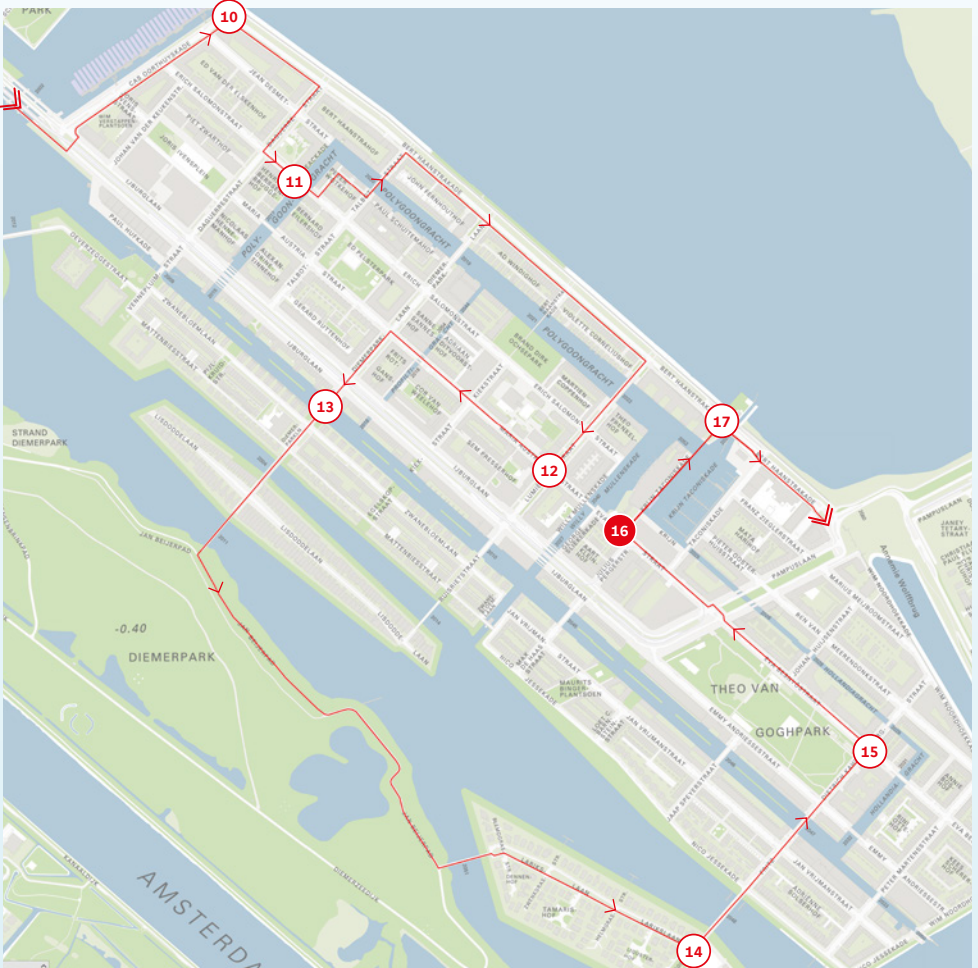

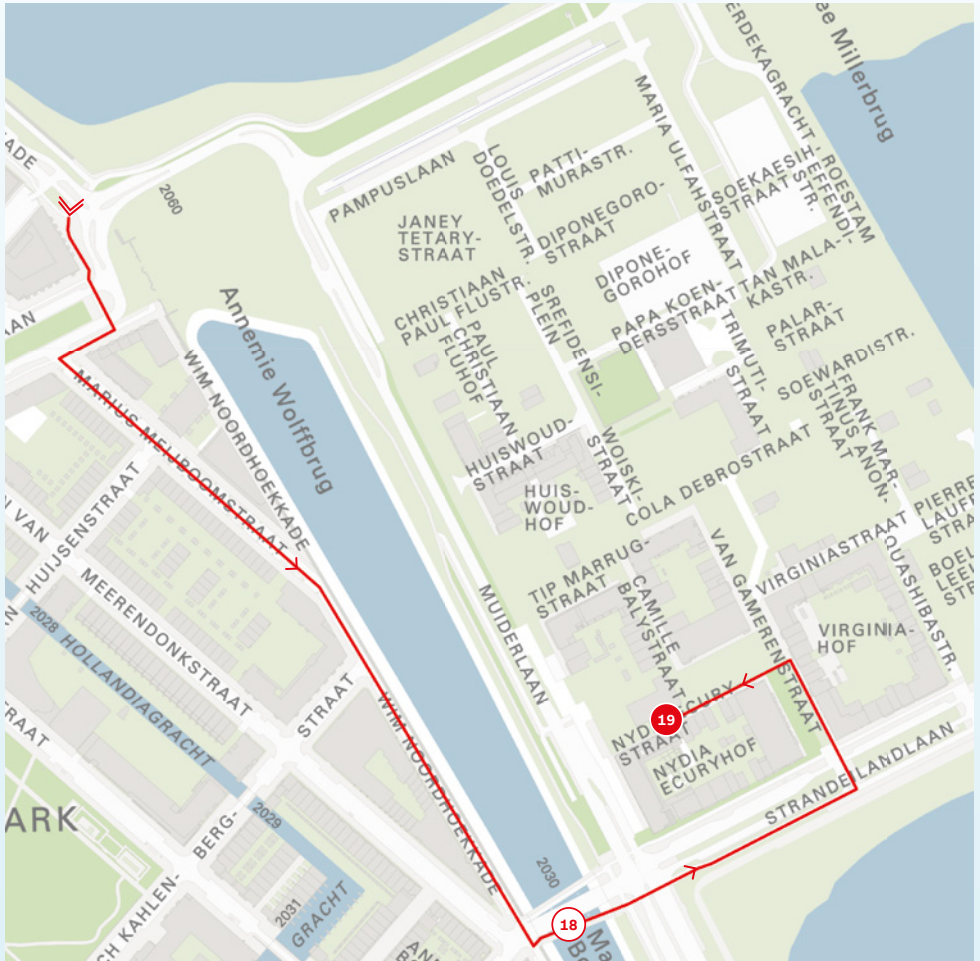
→ **Stop 17: FOUR ELEMENTS**

Bert Haanstrakade
Bert Haanstrakade – R
Pampuslaan – R

ROUTE RICHTING DE WARREN

→ Bij stoplichten Pampuslaan
bij stoplichten oversteken – R
richting de Pampuslaan – L
naar de Marius Meijboomstraat
Weg vervolgen naar de
Wim Noordhoekkade – L
Peter Martensstraat – L

→ **Stop 18: WITTE KAAP**

→ Weg vervolgen naar de
Strandeilandlaan – L
de Gameraenstraat – L
de Nydia Ecurystraat 31

→ **STOP 19:
WOONCOÖPERATIE
DE WARREN**

EINDE ROUTE STRANDLOKAAL IJBURG

- de Gamenstraat – R de Virginiastraat
- Weg vervolgen naar de Pierre Laufferstraat – L de Merdekagracht
- Scherpe bocht naar rechts naar de Pampuslaan

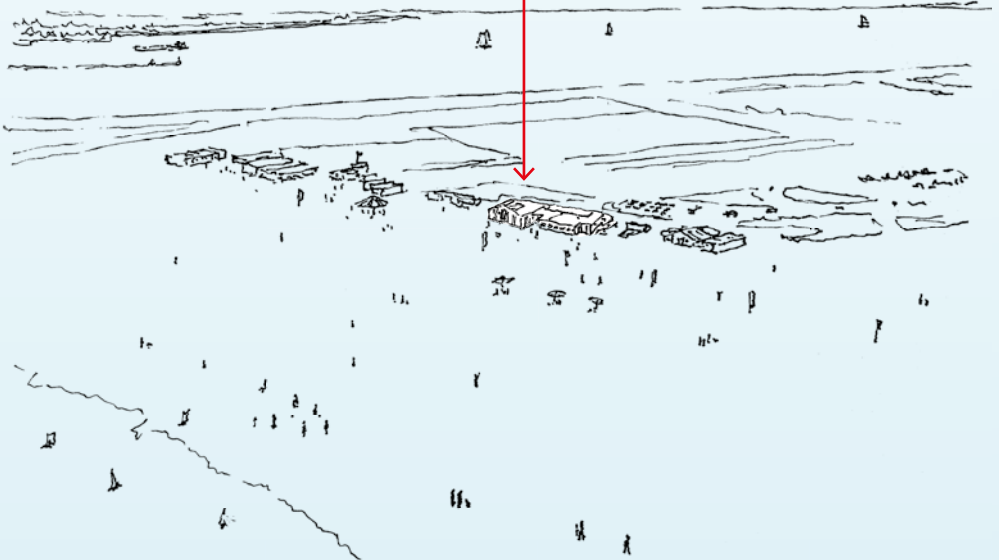

→ Stop 20: STRANDLOKAAL IJBURG

Expositie ontwikkeling IJburg
Maquette ontwikkeling
Strandeiland

↓ ONTWIKKELING IJBURG FASE 2

IJburg en Architectuurcentrum Amsterdam

Arcam is al bijna 40 jaar hét centrum voor architectuur in Amsterdam – een ontmoetingsplek voor iedereen die geïnteresseerd is in architectuur, stedenbouw en landschapsontwerp. Ook bij de ontwikkeling van IJburg was Arcam nauw betrokken.

Onder de noemer *Dag van IJburg* organiseerde Arcam in totaal zeven bijeenkomsten vol gesprekken, discussie, boottochten en expedities op de toen nog zanderige vlaktes. Dit werd jaarlijks georganiseerd op 19 maart: de datum van het beslissende referendum uit 1997.

In 2009 maakte Arcam een inventarisatie van alle gebouwen op IJburg, deze zijn samengevat in de Architectuurkaart IJburg. Oud-Arcam-directeur Maarten Kloos overhandigde de kaart aan Nels van Malsen van het Bezoekerscentrum IJburg. In 2014 inventa-

riseerde Arcam de plannen voor Centumeiland met een publiek debat onder de naam *Stad in Zicht*, hiermee werden ideeën verzameld. De meest inspirerende plannen werden tentoongesteld bij Arcam. In 2022 vierde Arcam 20 jaar IJburg met een publieksprogramma waarin werd teruggeblikt op de ontwikkeling van IJburg.

Arcam exposeert over actuele thema's in de stad. In september 2024 staat de tentoonstelling *Form Follows Finance* over de relatie tussen financiering en architectuur en de tentoonstelling *Peeping Spaces*, over de geschiedenis van de Wallen. Ook kun je een bezoek brengen aan de permanente *Tijdlijn Amsterdam 2000-2030*. Op onze website vind je de digitale Architectuurgids van Amsterdam met informatie over toonaangevende gebouwen in Amsterdam.

Bezoek

Prins Hendrikkade 600
1011 VX Amsterdam

Openingstijden

dinsdag t/m zondag
13.00 – 17.00 uur

Toegangsprijzen

Volwassenen: € 4,00
Studenten: € 2,00

Gratis toegang

Stadspashouders Groene stip,
0-18 jaar, begeleider bezoeker
met beperking en met
I Amsterdam City Card.

Een lot uit de loterij

Zelfbouwkavel voor een vrijstaand huis op het Steiger- eiland in 2004

Ergens op die grote lege opgespoten vlakte was een klein stukje van ons. Er waren geen wegen en de eerste keer dat we met de auto naar ons plotje gingen, reden we ons vast in het losse zand. Die keer hebben we met de familie de plattegrond van ons nieuwe huis 1:1 op het zand getekend. Ieder een eigen kamer en ruimte voor ons allemaal.

We startten als een van de eersten met de bouw en namen zelf bouwen letterlijk: zelf beton storten, stenen stapelen, enzovoort. Er waren ook andere initiatiefnemers van de eerste strook die het heft in eigen hand namen en meer of minder zelf gingen bouwen. Het uitwisselen van koffie, kennis en gereedschap verbreedde en zorgde voor sociale cohesie.

Bijna drie jaar bouwen voor ons huis bewoonbaar was en altijd wat te vieren. De ondertekening van het erfpachtcontract, de bouwvergunning, de eerste paal, de eerste steen, de eerste verdieping, het hoogste punt, enzovoort tot de housewarming en in ons geval de finissage in 2019.

Al met al een bijzonder proces, met veel belangstelling vanuit Amsterdam, bussen met

toeristen en elk weekend wandelaars. De media keken over onze schouder mee. Uiteindelijk stonden de bouwhekken om het huis om het bezoek op afstand te houden.

Het Steigereiland is een succes verhaal met een mooie verzameling unieke woningen. Een levendige wijk voor een permanente vakantie. Het was een mooi begin: ooit was er de belofte van de toenmalig wethouder Maarten van Poelgeest dat Amsterdam groot zou gaan inzetten op zelfbouw. Het individuele bouwen zou zo goed aansluiten aan bij de Amsterdamse zelfdoe-mentaliteit, diversiteit en ondernemingslust.

In plaats daarvan is het vooral lastig geworden voor het individu een plek te vinden en is de stad weggegeven aan het grote geld. Geen vrolijke variatie op kleine schaal, maar uitwisselbare woonblokken met veel van hetzelfde, verpakt in een groen jasje. Welkom in Globalië!

Gelukkig hebben we het Steigereiland nog en zien we een stukje van de deze belofte op het Centrumeiland ingelost worden.

EGON KUCHLEIN

